

ข้อบังคับที่ ๑/๒๕๕๘

เรื่อง ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

การดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดอาญา เฉพาะในหน้าที่ของตำรวจนั้น นอกจากจะได้ มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติอำนาจและหน้าที่อันเป็นหลักใหญ่ๆ ให้ข้าราชการ ตำรวจได้ถือปฏิบัติแล้ว จำเป็นต้องกำหนดรายละเอียด วางวิธีปฏิบัติขึ้นไว้อีกชั้นหนึ่งด้วย เพื่อเจ้าหน้าที่ จะได้ถือเป็นแนวทาง หรือเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการในหน้าที่ของตน ได้โดยถูกต้อง กรมตำรวจ จึงได้ออกระเบียบการตำรวจเป็นจำนวนมาก ทั้งในรูปข้อบังคับ คำสั่ง และแจ้งความ ให้ข้าราชการตำรวจ ได้ถือเป็นหลักปฏิบัติตลอดมา ตั้งแต่เริ่มตั้งกรมตำรวจ คือเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ ตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ นับเป็นเวลาประมาณ ๕๖ ปีแล้ว ระเบียบบางเรื่องได้ออกประกาศใช้อย่างรีบด่วน เพื่อให้ทันกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ไม่ทันที่จะได้ตรวจดูระเบียบการเก่าๆ ที่ออกประกาศใช้ก่อนแล้ว ว่าเหมือนกันหรือขัดแย้งกันบ้างหรือไม่ จึงไม่ได้กำหนดขึ้นเฉพาะส่วนที่ยังไม่ได้กำหนดไว้ และไม่ได้ บอกยกเลิกส่วนที่ขัดแย้งกันเสียให้เป็นการเรียบร้อย ด้วยเหตุนี้จึงปรากฏว่า มีระเบียบการตำรวจเป็น จำนวนมากมายสลับซับซ้อนปนเปกัน แทนที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะถือเอาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติ ราชการได้สะดวก กลับกลายเป็นก่อความยุ่งยากให้เสียด้วยซ้ำ เพราะไม่สามารถที่จะรวบรวมระเบียบ การในเรื่องนั้นๆ ไว้ให้ครบถ้วนได้ และถึงแม้จะสามารถรวบรวมไว้ครบถ้วนได้แล้วก็ดี ก็ยังเป็นการ ลำบากที่จะตรวจค้นให้ทราบได้ว่า ในเรื่องนั้นๆ ทางราชการสั่งให้ถือปฏิบัติอย่างไร เพราะระเบียบ การเหล่านี้บางฉบับถูกยกเลิกไปแล้วเพียงบางส่วน บางฉบับถูกยกเลิกไปแล้วโดยชัดแจ้ง บางฉบับ ถูกยกเลิกไปโดยปริยาย บางฉบับไม่เป็นการแน่นอนว่าจะยังคงใช้ได้หรือไม่ ด้วยเหตุนี้จึงเกิด ความจำเป็นที่จะต้องชำระสะสางระเบียบการนั้นๆ แล้วจัดการร้อยกรองขึ้นเป็นหมวดหมู่ ให้อยู่ในที่ เดียวกัน เพื่อสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติและผู้ศึกษา กรมตำรวจ ได้จัดตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ให้ทำหน้าที่ ประมวลระเบียบการตำรวจขึ้น คณะกรรมการ ได้จัดการประมวลระเบียบการตำรวจเฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวกับคดีขึ้นสำเร็จแล้ว ซึ่งกระทรวงฯ ได้พิจารณาเห็นพ้องด้วยกับร่างที่เสนอมานั้นทุกประการ จึงให้ใช้ประมวลระเบียบการตำรวจฉบับนี้ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และให้ยกเลิกระเบียบการตำรวจ ในส่วนที่เกี่ยวกับคดีที่กำหนดไว้แล้วในข้อบังคับฉบับนี้ หรือขัดแย้งกับข้อบังคับนี้เสียทั้งสิ้น เว้นแต่ ระเบียบการคดีในส่วนที่เกี่ยวกับทหาร ให้คงถือปฏิบัติไปตามระเบียบเดิมจนกว่าจะได้มีคำสั่ง เปลี่ยนแปลง

ประมวลระเบียบการตำรวจฉบับนี้ แม้จะได้กำหนดขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะใช้ เฉพาะในราชการกรมตำรวจเท่านั้นก็ตาม แต่เนื่องจากมีงานบางอย่างเกี่ยวพันถึงกิจการในหน้าที่ของ กรมอื่นๆ ในกระทรวงมหาดไทยนี้ และงานนั้นก็เป็นที่ของกรมอื่นๆ ที่จะต้องปฏิบัติร่วมอยู่ด้วย แล้ว ทั้งไม่ขัดกับระเบียบที่ใช้อยู่ในขณะนี้แต่อย่างใด จึงให้กรมอื่นๆ ปฏิบัติตามข้อบังคับฉบับนี้ เฉพาะในส่วนที่ระบุให้เป็นที่ของตน เป็นการประสานงานกันเพื่อประโยชน์แก่หน้าที่ราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทย

สั่ง ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๘

(ลงชื่อ) พล ต.อ. ผ. ศรียานนท์

(ผ. ศรียานนท์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

ลงนามแทนรัฐมนตรี

ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

ลักษณะ ๖

การควบคุม

บทที่ ๕

การนำผู้ถูกควบคุมเดินทาง

ข้อ ๑๔๘ วิธีการควบคุมระหว่างเดินทาง ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร หรือในจังหวัดอื่นในตำบลที่มีประชาชนอยู่หนาแน่น โดยปกติจะพาผู้ต้องหาจำเลยหรือผู้ต้องขังซึ่งต้องจองจำด้วยเครื่องพันธนาการเดินไปตามถนนหนทาง หรือโดยสารยานพาหนะสาธารณะที่มีผู้โดยสารอื่นปะปนอยู่ด้วยนั้น ไม่ควรกระทำ เพราะเป็นการประจานและน่าอับอายแก่ผู้ถูกควบคุม จะควบคุมเดินทางก็ให้หายานพาหนะเฉพาะซึ่งไม่เกี่ยวแก่ประชาชนที่จะร่วมไปด้วยได้ เว้นแต่บางกรณีที่ไม่มีทางเลือกเหลือตามเหตุผลที่กล่าวนี้ได้ แต่ก็ต้องเป็นหน้าที่ของผู้ที่จัดให้ควบคุมไปบันทึกเหตุผลแห่งความจำเป็นที่ไม่มีทางเลือกเหลือ เช่น ทางที่จะไปนั้นคับแคบจำต้องพาเดินไปเป็นต้น

(๒) ถ้าจะควบคุมพาผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังไปยังสถานที่หนึ่งที่ใดให้ใช้ยานพาหนะตามแต่กรณีดังต่อไปนี้

ก. ในกรุงเทพมหานคร การควบคุมพาผู้ต้องหากี่ดี หรือจำเลย หรือผู้ต้องขังก็ดีให้ไปมาในหน้าที่ที่กิจการของตำรวจโดยตรง ให้ใช้ยานพาหนะของตำรวจแต่ละหน่วยที่เป็นผู้ควบคุม

ข. ถ้าการควบคุมผู้ต้องขังหรือจำเลยนั้น เป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์หรือกรมประชาสงเคราะห์ ทางการตำรวจเป็นแต่มีหน้าที่ดำเนินการควบคุม ให้ใช้ยานพาหนะของกรมราชทัณฑ์หรือกรมประชาสงเคราะห์ตามควรแก่กรณี

ค. ถ้าตำรวจภูธรควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้ต้องขัง จากต่างจังหวัดส่งยังตำรวจนครบาลหรือตำรวจสอบสวนกลาง ให้เป็นหน้าที่ของผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลางแล้วแต่กรณี เป็นผู้จัดรถรับและส่ง

ง. ถ้าตำรวจภูธรควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้ต้องขัง เพียงแต่ผ่านท้องที่ของตำรวจนครบาล ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลจัดรถรับส่งตามที่ผู้ควบคุมร้องขอตกลง

(๓). การขอยานพาหนะในการควบคุมนี้ ให้

ก. บอกกล่าวขอทำความตกลงกันล่วงหน้า โดยกำหนดวันเวลา ตำบล สถานที่ที่จะให้จัดรถไปรับตรงไปยังที่มีหน้าที่จัดรถรับส่ง

ข. ถ้าเกิดจากจำเป็นที่ไม่มีโอกาสบอกตกลงให้ไปรับได้ล่วงหน้า ให้หัวหน้าผู้ควบคุมหาทางติดต่อเมื่อถึงปลายทาง

ค. ถ้าไม่สามารถจะติดต่อขอรถดังกล่าวใน ก. และ ข. ให้หัวหน้าผู้ควบคุม นำตัวผู้ถูกควบคุมฝากยังสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุด แล้วจัดการติดต่อกันไป

ฅ. ถ้าหากวันเวลาคลาดเคลื่อน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในระหว่างเดินทางเป็นหน้าที่ของผู้จัดรถรับส่งติดตามวันกำหนดระยะเวลาไปแล้วคอยรับส่งต่อไป

ง. การติดต่อขอยานพาหนะเพื่อรับผู้ถูกควบคุมนี้ ถ้าได้พยายามดำเนินการทุกทางแล้วแต่ไม่สำเร็จ ก็ให้หาเช่ารถโดยเฉพาะเท่าที่จำเป็นได้ เว้นแต่การควบคุมผู้วิกลจริตนั้น จำเป็นต้องหาขอยานพาหนะเป็นพิเศษทุกราวไป

ฯลฯ

บทที่ ๕

การควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้ต้องขัง

ไปมาระหว่างศาลกับเรือนจำ

ข้อ ๑๕๗ ให้เจ้าหน้าที่เรือนจำผู้มอบตัว และตำรวจผู้รับมอบตัวควบคุมไปศาลต่างฝ่ายต่างจัดสมุดไว้ฝ่ายละ ๑ เล่ม สำหรับจกรายชื่อตามที่มอบ และรับตัวให้ตำรวจผู้รับตัวลงนามรับในสมุดของพนักงานเรือนจำ และให้พนักงานเรือนจำทำเป็นบัญชีรายชื่ออีกฉบับหนึ่งซึ่งตรงกับรายนามในสมุดมอบแก่ตำรวจผู้ควบคุมไว้เป็นคู่มือตรวจสอบ

ส่วนสมุดจกรายชื่อฝ่ายตำรวจ ให้ตำรวจผู้ควบคุมที่นำตัวกลับจากศาลนั้น ให้เจ้าหน้าที่เรือนจำลงนามรับตัวคืนในสมุดนั้นเป็นหลักฐาน

ฯลฯ

บทที่ ๑๒

การควบคุมผู้ต้องขังย้ายเรือนจำและการป้องกันจำเลย หรือผู้ต้องขังก่อการร้ายหรือหลบหนี

ข้อ ๑๖๗ การควบคุมจำเลยหรือผู้ต้องขังย้ายเรือนจำหนึ่งไปยังเรือนจำอื่น และการเพิ่มความระมัดระวังในการควบคุมจำเลย หรือผู้ต้องขังมิให้ก่อเหตุร้ายหรือหลบหนีออกจากเรือนจำให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) การย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำหนึ่งไปยังอีกเรือนจำหนึ่งนั้น ตามระเบียบของกรมราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่เรือนจำที่จะย้ายผู้ต้องขังหรือจำเลยจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่เรือนจำซึ่งเป็นฝ่ายรับตัวผู้ต้องขังทราบว่ามีลักษณะและพฤติกรรมส่อไปในทางที่จะก่อการร้ายหรือจะหลบหนี เพื่อเพิ่มความระมัดระวังในการควบคุม แต่ในบางกรณีเจ้าหน้าที่เรือนจำจะส่งหนังสือแจ้งพฤติกรรมดังกล่าวแล้วไปโดยตรงไม่ทันท่วงที ฉะนั้น หากเจ้าหน้าที่เรือนจำขอร้องแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ควบคุมผู้ต้องขังรับหนังสือดังกล่าวไปส่งให้เรือนจำที่จะรับตัวผู้ต้องขังพร้อมกับตัวผู้ต้องขังด้วย

(๒) เมื่อทางเรือนจำจะมอบตัวผู้ต้องขังหรือจำเลยให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อควบคุมส่งย้ายเรือนจำ เจ้าหน้าที่เรือนจำจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ควบคุมผู้ต้องขังทราบว่าผู้ต้องขังคนใดมีลักษณะและพฤติกรรมดังกล่าวใน (๑) เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ควบคุมผู้ต้องขังได้รับทราบแล้ว ให้ลงลายมือชื่อรับทราบเป็นหลักฐานไว้ต่อเจ้าหน้าที่เรือนจำผู้แจ้ง และให้เพิ่มความระมัดระวังในการควบคุมผู้ต้องขังนั้นตามควรแก่กรณี

(๓) ในกรณีที่จะมีเหตุร้ายหรือจะมีการหลบหนีออกจากเรือนจำ ทางเรือนจำจะติดต่อกับสถานีตำรวจที่อยู่ใกล้เรือนจำที่สุด เพื่อขอความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามให้ตำรวจหรือผู้บังคับกอง หรือหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือผู้รักษาการแทนที่ได้รับแจ้งจากเรือนจำรีบส่งกำลังตำรวจไปเพื่อร่วมกับเรือนจำตามที่ทางเรือนจำขอมาโดยด่วน

หากสถานีตำรวจที่ได้รับแจ้งมีกำลังไม่เพียงพอที่จะจัดส่งไปให้ตามที่ทางเรือนจำขอ ก็ให้พยายามจัดส่งกำลังเท่าที่พอจะจัดส่งไปให้ได้ก่อน แล้วให้รับรายงานด่วนขอกำลังเพิ่มเติมไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง และให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานดังกล่าวปฏิบัติเช่นเดียวกับที่กล่าวในตอนต้น

(๔) ในการสอบสวนดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาที่สำคัญ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนพฤติการณ์ ความร้ายแรงในการกระทำผิด และประวัติความประพฤติของผู้ต้องหาโดยละเอียดด้วย หากปรากฏว่าผู้ต้องหาที่มีพฤติการณ์ส่อไปในทางจะก่อเหตุร้าย หรือไม่น่าไว้วางใจว่าจะไม่หลบหนี ก็ให้เป็นหน้าที่ของสารวัตร สารวัตรใหญ่ หรือผู้บังคับกองตำรวจแล้วแต่กรณี ทำบันทึกแจ้งพฤติการณ์และประวัติความประพฤติของผู้ต้องหานั้น ไปยังผู้บัญชาการเรือนจำหรือพักติเรือนจำ โดยให้เจ้าพนักงานตำรวจผู้มีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องหานั้นบันทึกดังกล่าวไปส่งให้หัวหน้าผู้คุม ในขณะที่ส่งมอบตัวผู้ต้องหาให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายราชทัณฑ์ กับให้ส่งเจ้าพนักงานตำรวจผู้ควบคุมผู้ต้องหา แจ้งทางวาจาให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายราชทัณฑ์ที่รับตัวผู้ต้องหาทราบในโอกาสแรกด้วย